

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie zażalenia **W.J.** na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o przestępstwo poświadczenia nieprawdy (art. 271 § 1 k.k.) i in. po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2024 r., wystąpienia Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 5 listopada 2024 r., sygn. akt IV Kp 1157/24, o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie IV Kp 1157/24, Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy z zażalenia W.J. na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej Gliwice – Zachód w Gliwicach z dnia 30 września 2024 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o przestępstwo poświadczenia nieprawdy przez sędziego Sądu Okręgowego w Gliwicach oraz pozbawienia wolności ze szczególnym udręczeniem, polegające na bezprawnym osadzeniu w różnych jednostkach penitencjarnych, innemu sądowi równorzędnemu. Sprawa ta wynika z zawiadomienia o przestępstwie złożonego przez W.J. odnoszącego się do jego sytuacji wiążącej się

z czynnościami wykonywanymi wobec niego w sprawie o sygnaturze IV Kop 67/11, Sądu Okręgowego w Gliwicach.

Prokurator Prokuratury Rejonowej Gliwice - Zachód w Gliwicach, na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., postanowieniem z dnia 30 września 2024 r. w sprawie [...], odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie wobec ustalenia, że zachodzi inna okoliczność wyłączająca ściganie, tj. czyn ten był przedmiotem innego prawomocnie zakończonego postępowania (postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie V Kp 541/24, utrzymał w mocy postanowienie z dnia 18 marca 2024 r. sygn. akt [...] o odmowie wszczęcia śledztwa).

Zażalenie na to orzeczenie wniósł zawiadamiający wskazując, iż w sprawie występuje wielu sędziów Sądu Okręgowego w Gliwicach, Sądu Okręgowego w Katowicach i Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej, w związku z czym wnosi o zwrócenie się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Jednocześnie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zobowiązanie organów prokuratorskich do wszczęcia i prowadzenia postępowania celem ustalenia sprawców lub ewentualnych współsprawców obu czynów popełnionych na jego szkodę.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Należy pamiętać, że przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy. Sąd Najwyższy niejednokrotnie zwracał uwagę, iż zastosowanie tej instytucji może nastąpić tylko wtedy, gdy występują okoliczności, które mogą stwarzać uzasadnione przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie. Nie każda więc okoliczność będzie skutkowała ewentualnym przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, ale tylko taka, która u postronnego i niezainteresowanego sposobem rozstrzygnięcia danej sprawy obserwatora procesu może zrodzić podejrzenie braku obiektywizmu w jej rozpoznaniu przez właściwy sąd.

Zdaniem Sądu Najwyższego okoliczność taka nie zaistniała w rozważanej sprawie. Nie przekonuje argument, że sprawa dotyczy rzekomego popełnienia przestępstwa przez sędziego Sądu Okręgowego w Gliwicach w ramach wykonywania przez niego czynności służbowych i okoliczność ta może wywołać po stronie opinii publicznej uzasadnione wątpliwości co do zdolności do jej bezstronnego rozstrzygnięcia przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo do jej rozpoznania.

Wnioskujący Sąd nie wykazał, aby wszyscy sędziowie Sądu Okręgowego utracili kwalifikacje do obiektywnego rozpoznania zażalenia i aby zaistniała sytuacja stwarzająca w opinii publicznej przekonanie o braku warunków do właściwego rozstrzygnięcia sprawy oraz braku zdolności wszystkich sędziów tego Sądu do zachowania bezstronności. Należy przypomnieć, że przepis art. 37 k.p.k. ma służyć wyeliminowaniu rzeczywistych zagrożeń dla orzekania w sytuacjach, w których – ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości – wszyscy sędziowie danego sądu nie gwarantują bezstronności. Z kolei w przypadkach, gdy zaistnieją sytuacje mające wpływ na swobodę orzekania czy też bezstronność sędziego, to usuwaniu tego typu zagrożeń służyć powinny przepisy o wyłączeniu sędziego (art. 40, 41 i 42 k.p.k.), a nie art. 37 k.p.k.

W ocenie Sądu Najwyższego brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w oparciu o przepis art. 37 k.p.k., stąd też orzeczono, jak na wstępie. Warto na zakończenie podkreślić, że przedmiotem kontroli w postępowaniu zażaleniowym ma być postanowienie organu niesądowego, nie zachodzi więc sytuacja, by to Sąd właściwy do rozpoznania zażalenia, był zainteresowany – jako organ wymiaru sprawiedliwości – w podjęciu określonej decyzji procesowej, co mogłoby być podstawą ewentualnego zarzutu odnoszącego się do zdolności poszczególnych sędziów do bezstronnego orzekania. Zauważyć też trzeba, że skarżący w swoim zażaleniu domaga się swoistego wyłączenia od orzekania wszystkich sądów z obszaru apelacji katowickiej, co pozostaje w jaskrawej sprzeczności z gwarancyjnym, przeciwnie, ustawowym charakterem właściwości miejscowej i rzeczowej sądu.

[WB]

[a.t.]